

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра міжнародних економічних відносин

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни

«ОБЛІК І АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність (напрямок) 056 – «Міжнародні економічні відносини»

освітня програма – «Міжнародні економічні відносини»

спеціалізація _____

вид дисципліни – обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: к.е.н., доц. Поліванцев А.С.

1. Навчальний контент (розширений план лекцій):

Розділ 1. Теорія бухгалтерського обліку

Тема 1. Вступ до курсу. Бухгалтерський облік, його сутність та значення

Загальне поняття про ЗЕД. Сучасна система управління. Місце обліку та аналізу ЗЕД в системі управління підприємств. Мета, особливості і функції аналізу. Принципи бухгалтерського обліку (б/о). Предмет б/о у ЗЕД. Господарські засоби підприємств та джерела їх формування. Господарські процеси як об'єкт обліку. Метод господарського обліку і аналізу. Документальні підстави для бухгалтерського обліку. Використання національної та іноземної валюти у обліку. Курсові різниці. Відображення результатів ЗЕД у звітності підприємств. Ревізія (аудит) ЗЕД. Страхування ЗЕД. Оподаткування і податкові пільги у ЗЕД.

Тема 2. Організація бухгалтерського обліку на підприємствах

Законодавча база укладання договорів (контрактів). Необхідні умови укладання та використання договорів. Базисні умови поставки. Предмет договору (контракту) міжнародної купівлі продажу товару. Строки поставки і якість товару. Ціна і загальна сума контракту. Упаковка та маркірування товару. Умови платежу. Обов'язки сторін і здавання-приймання товару за кількістю та якістю. Відповідальність за порушення контракту. Санкції. Підстави звільнення від відповідальності. Форс-мажор. Страхування товарів. Арбітраж. Завершальні статті контракту. Техніка і форми ведення бухгалтерського обліку. Зміст і значення бухгалтерського балансу. Структура балансу. Зміни балансу внаслідок господарських операцій. Рахунки б/о, їх призначення і будова. Подвійний запис, його суть і значення. Хронологічний та систематичний облік. Синтетичні та аналітичні рахунки. Взаємозв'язок між балансом і рахунками. Узагальнення даних поточного б/о. Основні показники господарської діяльності. Принципи оцінки господарських засобів (калькуляція). Облік процесів постачання, виробництва, реалізації, фінансових результатів, використання прибутку.

Тема 3. Облік грошових коштів

Порядок складання і оформлення документа. Уніфікація і стандартизація документів. Класифікація документів (за призначенням: розпорядчі, виправдні, виконавчі, бухгалтерського оформлення, комбіновані; за порядком складання: первинні, зведені; за способом охоплення операцій: разові, накопичувальні; місцем складання: внутрішні, зовнішні, способом складання: вручну, за допомогою обчислювальної техніки). Порядок перевірки та опрацювання факторів. Документооборот. Інвентаризація, її значення і види. Порядок проведення і оформлення інвентаризації. Виявлення результатів інвентаризації та відображення у обліку.

Тема 4. Облік необоротних активів

Зміст облікових регістрів. Класифікація регістрів за зовнішнім виглядом (книги, картки, листки) і характеристикою записів (хронологічні, систематичні, комбіновані). Форми облікових регістрів (одностороння, багатостороння і шахова). Техніка облікової реєстрації. Форми б/о (контрольно-шахова, журнал-головна, журнально-ордерна, комп'ютерна). Помилки у бухгалтерських записах і способи їх виправлення (коректурний, «червоне сторно», доповнюючих проводок). Значення, види і показники бухгалтерської звітності. Порядок складання, подання та затвердження звітності. Основи організації бухгалтерського обліку ЗЕД.

Тема 5. Облік запасів. Звітність фірм

Річний звіт фірми. Фінансовий звіт. Баланс та його структура. Рахунок прибутків та збитків. Проблеми порівняння фінансової звітності. Показники, що характеризують фірму. Показники економічного потенціалу та ефективності діяльності фірми. Показники конкурентоздатності і фінансового становища фірми. Інформаційне забезпечення ЗЕД. Джерела комерційної інформації. Постійні публікації про зарубіжні фірми.

Тема 6. Облік дебіторської заборгованості і зобов'язань

Зміст і завдання аналізу партнерських відносин та використання матеріальних ресурсів. Аналіз обґрунтованості партнерських відносин. Загальна оцінка виконання зобов'язань підприємства. Аналіз виконання договірних зобов'язань з номенклатури, якості, комплектності та ритмічності. Аналіз матеріалоємності та матеріаловіддачі. Аналіз стану і дотримання норм витрат матеріальних ресурсів. Аналіз впливу забезпеченості і використання матеріальних ресурсів на обсяг випуску продукції. Узагальнення результатів аналізу і визначення резервів випуску продукції. Значення і завдання аналізу реалізації продукції. Перевірка обґрунтування програми за обсягом реалізації. Аналіз реалізації за обсягом, номенклатурою, строках, покупцях. Аналіз факторів, що впливають на виконання програми за обсягом реалізації. Оперативний аналіз виконання програми реалізації.

Тема 7. Облік доходів і витрат

Облік підзвітних сум у іноземній валюті. Поняття компенсаційної операції. Облік компенсаційної операції. Поняття вексельного обігу. Облік вексельного обігу. Види векселів. Види вексельного обігу. Поняття і склад активів. Документальні підстави для оприбуткування неліквідних активів. Облік неліквідних активів. Нарахування зносу і списання неліквідних активів. Облік реекспортних операцій. Поняття ліцензійного договору. Облік операцій за ліцензійним договором. Облік фінансових результатів. Облік формування та зміст статутного фонду підприємств з іноземними інвестиціями. Форми внесків учасників (власників) до статутного фонду

підприємств. Оцінка внесків до статутного фонду. Митне оформлення, оподаткування і облік внесків до статутного фонду. Обмеження щодо розміру статутного фонду господарських товариств. Облік статутного фонду товариства з обмеженою відповідальністю (ТзОВ). Операції, пов'язані із зміною величини статутного фонду. Операції, пов'язані із зміною структури статутного фонду. Облік статутного фонду акціонерного товариства. Облік фінансових результатів та використання прибутку. Формування фінансових результатів. Облік використання прибутку у спільних підприємствах (СП). Облік фондів СП. Бухгалтерська звітність СП.

Розділ 2. Облік експортно-імпортних операцій

Тема 8. Облік валютних операцій

Облік операцій з готівковою валютою. Облік купівлі-продажу валюти на Міжбанківській валютній біржі (МВБ). Валютний курс і курсові різниці. Облік розрахункових операцій. Розрахунок з платежем відразу і розрахунок в кредит. Вибір банку для розрахунків за зовнішньоекономічними операціями. Документальний характер міжнародних розрахунків (фінансові та комерційні документи). Форми міжнародних розрахунків та їх вибір (банківський переказ, документальне інкасо, документарний акредитив, розрахунки за відкритим рахунком, розрахунки з використанням чеків, векселів). Факторингові операції. Валютні ризики.

Тема 9. Облік експортних операцій

Значення обліку у ЗЕД. Концептуальна основа обліку у ЗЕД. Поняття експорту товарів (продукції, послуг). Форми і засоби розрахунків за експорт товарів. Акредитація (реєстрація) суб'єктів ЗЕД. Оформлення вантажної митної декларації (ВМД). Облікова одиниця. Відображення моменту реалізації товарів методом нарахування і касовим методом. Облік зміни курсу валюти (курсової різниці). Позавиробничі витрати під час експорту та їх облік. Облік руху товарів та розрахунків при експорті товарів через посередника.

Тема 10. Облік імпортних операцій

Умови поставки імпортних товарів. Об'єкти оподаткування ввезення на територію України товарів. Оприбуткування імпортних товарів. Рахунки для відображення імпортних операцій. Форми і порядок розрахунків при імпорті товарів. Формування ціни на імпортні товари.

Розділ 3. Облік інших зовнішньоекономічних операцій

Тема 11. Облік реекспортних та реімпортних і бартерних операцій

Поняття бартеру у ЗЕД. Оформлення бартерних операцій. Використання попередніх імпортних депозитів. Санкції за порушення бартерних угод. Моменти реалізації у бартерних операціях. Рахунки для відображення бартерних операцій.

Оподаткування бартерних операцій.

Тема 12. Облік посередницьких операцій і операцій з давальницькою сировиною

Поняття давальницької сировини. Замовник та виконавець операцій з давальницькою сировиною. Віднесення витрат із переробки давальницької сировини. Розрахунок за переробку давальницької сировини і бухгалтерські записи. Методи визначення виручки від реалізації продукції з давальницької сировини (касовий метод, метод нарахування). Розрахунок між українським замовником та іноземним виконавцем у формі бартеру.

Тема 13. Облік інших зовнішньоекономічних операцій

Поняття оренди (лізингу). Інвентарний об'єкт оренди. Види оренди (пряма, типу реалізації, оперативна, фінансова). Облік орендованих наявних фондів. Відображення в обліку фінансової оренди об'єктів основних фондів. Зміст консигнаційних операцій. Відображення у бухгалтерському обліку господарських операцій консигнатора (підприємства, яке реалізує консигнаційний товар). Бухгалтерський облік реалізації у консигнанта.

Розділ 4. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності

Тема 14. Завдання, методи та організація аналізу у експортно-імпортних операцій

Роль оцінки ефективності ЗЕД у сучасних умовах. Показники економічної ефективності (показники ефекту та ефективності). Принципи розрахунку показників ЗЕД. Економічна ефективність експорту. Економічний зміст показників ефективності експорту. Економічна ефективність імпорту (для власного споживання; для реалізації на внутрішньому ринку). Економічний зміст показників ефективності імпорту. Економічна ефективність експортно-імпортних операцій. Інтегральний показник ефективності економічної діяльності підприємства за відповідний проміжок часу та його економічний зміст. Коефіцієнт кредитного впливу та його економічний зміст. Економічна ефективність товарообмінних операцій (бартерних та операцій з давальницькою сировиною). Інвестиційний аналіз капіталовкладень. Методи оцінки інвестиційної привабливості капіталовкладень.

Тема 15. Аналіз фінансового стану учасника ЗЕД

Поняття, види і розподіл прибутку підприємства. Рентабельність. Завдання та джерела аналізу прибутку та рентабельності. Аналіз балансового прибутку. Аналіз прибутку від реалізації товарної продукції. Аналіз результатів від іншої реалізації та позареалізаційної діяльності. Аналіз розподілу прибутку. Аналіз формування та використання фондів економічного стимулювання. Аналіз рентабельності виробництва. Завдання та джерела аналізу фінансово-господарського стану підприємства. Економічна характеристика бухгалтерського балансу. Аналіз стану майна підприємства. Аналіз фінансової стійкості підприємства використання його оборотних засобів. Аналіз стану розрахунків та ліквідності (платоспроможності) підприємства. Аналіз валютної самокупності підприємства.

2. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи

Тема 1. Зовнішньоекономічні контракти

Питання для розгляду:

1. Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного договору.
2. Особливості укладання та виконання договорів в зовнішньоекономічній діяльності.
3. Порядок реєстрації зовнішньоекономічних договорів.
4. Характеристика базисних умов поставки та особливості застосування правил ІНКОТЕРМС.
5. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань за зовнішньоекономічними договорами.

Вирішення задач.

Документи для вивчення:

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 04.10.2018 р. №959-XII
2. Інкотермс «Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати» від 01.01.2011 р. №988_007
3. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)» від 13.08.2013 р. №з0833-01
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. / Розділ VII. Зовнішньоекономічна діяльність
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.99 р.

Тема 2. Облік валютно-фінансових та експортних операцій

Питання для розгляду:

1. Поняття валютних цінностей та операцій з ними.
2. Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку.
3. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття, відображення операцій в бухгалтерському обліку.
4. Облік купівлі іноземної валюти.
5. Облік продажу іноземної валюти.
6. Загальні засади здійснення експортних операцій.
7. Оцінка товарів при експорті.
8. Бухгалтерський облік експорту товарів.
9. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.

10. Бухгалтерський облік та оподаткування реекспортних операцій.

Вирішення задач.

Документи для вивчення:

1. Декрет Кабінету міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» № 15-93 від 19.02.93 р.

2. Інструкція НБУ «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті по експортно-імпортних операціях на умовах відстрочки платежів або поставчань» від 31.10.96 р. № 364.

3. Наказ Міністерства фінансів України «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» від 30.11.99 р. № 291.

4. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 31.03.99 р. № 87.

5. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» від 31.03.99 р. № 87.

6. Наказ Міністерства фінансів України. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати» від 31.03.99 р. № 87.

7. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» від 31.03.99 р. № 87.

8. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал» від 31.03.99 р. № 87.

9. 16. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і змін у фінансових звітах» від 28.05.99 р. № 137.

10. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність» від 30.07.99 р. № 176.

11. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2000 р. № 193.

12. Наказ Міністерства фінансів України «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єктів малого підприємництва» від 25.02.2000 р. № 39.

13. Указ Президента України «Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів» від 04.10.94 р. № 657/94

Тема 3. Облік операцій з давальницькою сировиною та імпортних операцій

Питання для розгляду:

1. Облік та оподаткування операцій з давальницькою сировиною.

2. Поняття операцій з давальницькою сировиною.
3. Контроль за проведенням операцій з давальницькою сировиною.
4. Документальне оформлення операцій з давальницькою сировиною.
5. Загальні засади здійснення імпорتنих операцій.
6. Облік імпорتنих операцій.
7. Особливості обліку операцій з імпорту робіт, послуг.
8. Бухгалтерський облік та оподаткування реімпорتنих операцій.

Вирішення задач.

Документи для вивчення:

1. Постанова Правління Національного Банку України «Про затвердження Інструкції про порядок здійснення контролю за експортними, імпортними операціями» від 24.03.99 р. № 136.
2. Закон України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» № 332-XIV від 22.12.98 р.
3. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» № 351-XIV від 23.12.98 р.
4. Постанова Правління Національного банку України «Інструкція про порядок здійснення контролю і отримання ліцензій за експортними, імпортними та лізингових операціями» від 24.03.99 р. № 136

Тема 4. Аналіз інвестиційних операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями

Питання для розгляду:

1. Загальні принципи здійснення іноземного інвестування в Україні.
2. Бухгалтерський облік та оподаткування операцій, пов'язаних з іноземними інвестиціями.
3. Основні принципи оцінки і обліку фінансових інвестицій.
4. Облік операцій повернення іноземних інвестицій.
5. Особливості обліку інвестицій на господарських одиницях за межами України.

Вирішення задач.

Документи для вивчення:

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій» від 07.08.96 р. № 928.
2. Закон України «Про режим іноземного інвестування» № 93/96-ВР від 19.03.1996 р.
3. Постанова Правління Національного банку України «Положення про порядок іноземного інвестування в Україну» від 10.08 2005 р. № 280

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни:

3.1. Питання для фронтального опитування та тестового контролю на практичних заняттях:

1. Основні завдання курсу та принципи ЗЕД.
2. Предмет обліку зовнішньоекономічної діяльності.
3. Об'єкти і суб'єкти обліку ЗЕД.
4. Суб'єкти обліку ЗЕД.
5. Методи здійснення комерційних операцій.
6. Основні принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні
7. Митний облік суб'єктів ЗЕД.
8. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
9. Органи валютного регулювання.
10. Нормативна база ЗЕД.
11. Ліцензування поставок у ЗЕД.
12. Квотування поставок у ЗЕД.
13. Валютний контроль.
14. Відповідальність суб'єктів ЗЕД.
15. Основні напрями зовнішньоекономічної діяльності.
16. Форми зовнішньоекономічної діяльності.
17. Види зовнішньоекономічної діяльності.
18. Методи регламентування зовнішньоекономічних операцій.
19. Фінансові посередники у зовнішньоекономічній діяльності.
20. Відповідальність у зовнішньоекономічній діяльності.
21. Основні положення міжнародних договорів (контрактів)
22. Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного договору.
23. Поняття та функції договорів.
24. Види та форми зовнішньоекономічних контрактів.
25. Порядок укладання договорів.
26. Зміст зовнішньоекономічного контракту.
27. Структура зовнішньоекономічного контракту.
28. Особливості укладання та виконання договорів в зовнішньоекономічній діяльності.
29. Фінансові та платіжні умови укладання договорів.
30. Особливості застосування правил "Інкотермс".

31. Страхування у зовнішньоекономічній діяльності.
32. Позовна давність у ЗЕД.
33. Легалізація документів та апостиль.
34. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань за зовнішньоекономічними договорами.
35. Договірний процес підприємства.
36. Стадії договірного процесу.
37. Ціна у зовнішньоекономічному договорі (контракті).
38. Умови договорів, що впливають на облік господарських операцій.
39. Балансовий облік зобов'язань за зовнішньоекономічними договорами.
40. Позабалансовий облік зобов'язань за зовнішньоекономічними договорами.
41. Форвардний валютний контракт.
42. Ф'ючерсний валютний контракт.
43. Стадії договірного процесу у зовнішньоекономічній діяльності.
44. Поняття валютних цінностей та операцій з ними.
45. Класифікація валют.
46. Поняття та види валютного курсу.
47. Поняття курсових різниць.
48. Сумові різниці.
49. Види валютних рахунків.
50. Динаміка валютних рахунків.
51. Порядок відкриття рахунків в банках в іноземній валюті.
52. Облік операцій на валютних рахунках.
53. Облік купівлі іноземної валюти.
54. Облік продажу іноземної валюти.
55. Аналітичний облік та облікові регістри з операцій в іноземній валюті.
56. Поняття міжнародних розрахунків, їх види.
57. Розрахунки за допомогою банківського переказу.
58. Акредитивна форма розрахунків.
59. Розрахунки за допомогою документарного інкасо.
60. Розрахунки чеками.
61. Розрахунки за допомогою векселів.
62. Готівкові розрахунки.
63. Бухгалтерський облік та оподаткування кредитних операцій в іноземній валюті.
64. Позики, що надаються резидентами.
65. Кредити від нерезидентів.
66. Організація та відображення в обліку міжнародних розрахунків згідно з умовами контрактів

67. Облік операцій з придбання іноземної валюти для розрахунків з іноземними постачальниками

68. Облік операцій з продажу іноземної валюти

69. Страхування валютних та фінансових ризиків

70. Передумови здійснення експортних операцій.

71. Митне оформлення експорту.

72. Етапи митного оформлення товарів та інших предметів.

73. Документація в зовнішньоекономічній діяльності експортних операцій.

74. Оцінка товарів при експорті.

75. Податки та збори за митне оформлення експортних операцій.

76. Бухгалтерський облік та оподаткування експортних операцій.

77. Особливості визнання доходу в бухгалтерському обліку експортних операцій.

78. Бухгалтерський облік експортних операцій за умов наступної оплати.

79. Бухгалтерський облік експортних операцій за умов передоплати.

80. Бухгалтерський облік та оподаткування реекспортних операцій.

81. Порядок здійснення розрахунків за експортними операціями та розрахунку ПДВ

82. Облік операцій з експорту товарів (робіт, послуг) за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок

83. Поняття та передумови здійснення імпорتنих операцій.

84. Методи визначення митної вартості при імпорتنих операціях.

85. Митні платежі при здійсненні імпорتنих операцій.

86. Оподаткування імпорتنих операцій.

87. Завдання обліку імпорتنих операцій.

88. Бухгалтерський облік імпорتنих операцій за умови наступної оплати.

89. Бухгалтерський облік імпорتنих операцій за умови передоплати.

90. Поняття та умови здійснення реімпорتنих операцій.

91. Порядок визначення первинної вартості імпорتنих товарів.

92. Облік операцій з імпорту товарів за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.

93. Особливості обліку операцій з імпорту робіт, послуг.

94. Аналітичний облік та облікові регістри імпорتنих операцій.

95. Поняття та строки відрядження за кордон.

96. Документальне оформлення відрядження.

97. Розрахунок суми і порядок видачі авансу.

98. Облік авансів, виданих на відрядження.

99. Облік та оподаткування витрат за відрядженнями за кордон.

100. Затвердження звіту про відрядження.

101. Відповідальність за розрахунками з підзвітними особами.

102. Відображення розрахункових операцій в регістрах фінансового обліку.
103. Загальні принципи здійснення іноземного інвестування в Україні
104. Фінансові інвестиції та основні принципи їх оцінки і обліку
105. Облік інвестицій, які засвідчують відносини позики
106. Облік інвестицій, які засвідчують право власності на частку в майні підприємства
107. Облік комісійних операцій у зовнішньоекономічній діяльності
108. Облік операцій з оренди активів у зовнішньоекономічній діяльності
109. Облік операцій з зовнішньоекономічною бартеру.
110. Поняття і форми зустрічної торгівлі.
111. Фактори, що зумовлюють розповсюдження різних форм зустрічної торгівлі.
112. Поняття бартерних операцій у ЗЕД.
113. Оцінка бартерних операцій у ЗЕД.
114. Бартерний договір.
115. Контроль за бартерними операціями.
116. Бухгалтерський облік та оподаткування бартерних операцій.
117. Облік та оподаткування операцій з давальницькою сировиною.
118. Контроль за проведенням операцій з давальницькою сировиною.
119. Порядок укладання договорів при операціях з давальницькою сировиною.
120. Документальне оформлення операцій з давальницькою сировиною.
121. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною.
122. Бухгалтерський облік та оподаткування операцій з давальницькою сировиною.
123. Порядок та умови здійснення інвестиційної діяльності.
124. Порядок внесення іноземної інвестиції до статутного капіталу.
125. Порядок повернення іноземних інвестицій.
126. Порядок здійснення інвестицій в грошовій формі.
127. Оподаткування інвестицій та доходів від них.
128. Бухгалтерський облік іноземних інвестицій.
129. Поняття господарських одиниць іноземних підприємств.
130. Рахунок типу "Н".
131. Рахунок типу "П".
132. Інші поточні рахунки в іноземній валюту.
133. Готівкова іноземна валюта.
134. Майно представництв.
135. Бухгалтерський облік та оподаткування у представництвах.
136. Поняття фінансових інвестицій.
137. Умови інвестування за кордон.
138. Оподаткування операцій з інвестування за кордон.

139. Бухгалтерський облік операцій з інвестування за кордон.
140. Поняття та види фінансової звітності.
141. Баланс.
142. Звіт про фінансові результати.
143. Звіт про рух грошових коштів.
144. Звіт про власний капітал.
145. Примітки до річної фінансової звітності.
146. Консолідована звітність.
147. Статистична і звітність.
148. Декларація про валютні цінності, доходи та майно, що знаходяться за межами України.
149. Інша звітність про декларування валютних цінностей.
150. Звіт про податок на доходи нерезидентів.

3.2. Типові задачі:

Умови виконання задач:

- скласти журнал реєстрації господарських операцій;
- розрахувати курсові різниці по заборгованостям та залишках валютних коштів на кінець місяця.

Задача 1. Облік придбання іноземної валюти

На підприємстві рахується заборгованість за рахунком 632 на суму 10000 дол. США за курсом НБУ 7,72 грн. Для погашення заборгованості в банку подана заявка на покупку валюти для погашення заборгованості по договірному курсу 8,30 грн. Комісійна винагорода банку склала 0,5%. Курс НБУ на дату зарахування валюти 7,70 грн., На дату перерахування заборгованості постачальнику 7,75 грн.

Задача 2. Облік продажу іноземної валюти

На підприємстві за рахунком 362 числиться залишок 8000 дол. США за курсом 7,65 грн. Отримано часткова оплата на суму 5000 дол. США за курсом 7,67 грн. Підприємство прийняло рішення про продаж 4000 дол. США за договірним курсом 8,02 грн., Комісійна винагорода банку склала 0,3% від суми угоди. Курс НБУ на кінець звітного періоду 7,70 грн. Визначити фінансовий результат від здійснених операцій підприємства.

Задача 3. Облік експорту товарів

Підприємство придбало на території України для подальшого перепродажу 100 од. товару за ціною 360 грн., в тому числі ПДВ – 20% за 1 од. і перерахувало оплату за отриманий товар.

Згідно із зовнішньоекономічним контрактом реалізовано на експорт 80 од. товару за контрактною вартістю 45 дол. США за од. на умовах 60% передоплати. Витрати з доставки товару до кордону України склали 600 грн., В тому числі ПДВ. Мито 8%, митний збір 0,2%. Курс НБУ на дату передоплати склав 7,68 грн., На дату оформлення ВМД – 7,70 грн., На кінець звітного періоду 7,69 грн. Визначити фінансовий результат від реалізації товару на експорт.

Задача 4. Облік імпорту товарів

На рахунку 312 числиться залишок 8000 дол. США за курсом НБУ 7,66 грн.

Підприємство уклало зовнішньоекономічний контракт на придбання імпорتنих товарів на суму 10000 дол. США на умовах 50% передоплати. Мито 6%, митний збір – 0,2%, акцизний збір – 3%, ПДВ – 20%. Транспортні витрати з доставки товару на склад підприємства склали 5000 грн., В тому числі до митної території України – 2000 грн.

Курс НБУ на дату передоплати – 7,68 грн., На дату оформлення ВМД – 7,70 грн., На кінець звітного періоду – 7,67 грн.

Відобразити операції в обліку і визначити облікову вартість імпортного товару.

3.3. Контрольна робота (індивідуальне науково-дослідне завдання)

Відповідно до навчального курсу студенти виконують контрольну роботу – індивідуальне науково-дослідне завдання, при підготовці до написання якого вони оволодівають навиками самостійного аналізу всіх ключових розділів теорії економіки, організації та ефективної діяльності суб'єктів ЗЕД, засвоюють методику аналізу суб'єктів ЗЕД, вчать підбирати необхідний матеріал з статистичних джерел, систематизувати його та робити відповідні висновки. Отож, призначення індивідуального завдання – закріпити необхідну сукупність теоретичних і практичних знань обліку та аналізу зовнішньоекономічної діяльності.

Працюючи над індивідуальним завданням, треба пам'ятати, що його цінність значною мірою залежить від висновків, які студент зробить самостійно на основі обробки теоретичних матеріалів.

Індивідуальне науково-дослідне завдання повинне бути подане на перевірку не пізніше ніж за десять днів до початку екзамену. Після рецензування викладачем, якщо робота має окремі недоліки, вона мусить бути перероблена. Робота повертається студенту для виправлення помилок і додаткової проробки матеріалу, що вивчається в письмовому вигляді, після чого вона вдруге подається викладачу на перевірку.

З дисципліни “Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності” виконується індивідуальне завдання, яке складається з двох частин, перша з яких присвячена складанню зовнішньоекономічного контракту купівлі-продажу, а друга – розв'язанню чотирьох задач.

Для виконання першої частини необхідно скласти зовнішньоекономічний контракт купівлі-продажу. Якщо номер студента в журналі парний, то студент складає контракт, у якому українське підприємство здійснює імпорт продукції, а якщо непарний, то експорт продукції.

Перелік задач для розрахунку видається викладачем згідно тематики.

У разі вільного відвідування студенту додатково необхідно написати творчу роботу з визначеної тематики, перелік яких зазначений нижче.

Перелік тем індивідуальних науково-дослідних завдань:

1. Бухгалтерський облік в системі господарського обліку.
2. Правове регулювання та принципи бухгалтерського обліку.
3. Форми фінансової звітності підприємства.
4. Поняття облікового процесу.
5. Облікова політика підприємства.
6. Спостереження і документування господарських операцій
7. Виправлення помилок у бухгалтерському обліку.
8. Основні форми ведення бухгалтерського обліку.
9. Облік грошових коштів в касі та на поточних рахунках в банку.
10. Облік операцій із застосуванням банківських платіжних карток
11. Облік дебіторської заборгованості і зобов'язань.
12. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
13. Особливості укладання та виконання зовнішньоекономічних договорів.
14. Розрахунки з зовнішньоекономічної діяльності.
15. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.
16. Завдання обліку у зовнішній торгівлі України.
17. Оцінка операцій в іноземній валюті: поняття, порядок відображення в бухгалтерському обліку.
18. Операції з готівковою іноземною валютою та відображення їх в бухгалтерському обліку.
19. Особливості обліку експортно-імпортних операцій у рамках посередницьких договорів.
20. Облік консигнаційних та комісійних операцій.
21. Аналіз фінансового стану учасника ЗЕД.
22. Фінансовий стан зовнішньоекономічної організації з імпортних операцій.
23. Аналіз використання власних обігових коштів.
24. Аналіз стану розрахунків з дебіторами та кредиторами.
25. Завдання, методи та організація аналізу у експортно-імпортних операцій.

4. Завдання семестрових екзаменів (письмових залікових робіт):

4.1. Тематика теоретичних, творчих та тестових питань

1. Предмет та об'єкти обліку і аналізу ЗЕД.
2. Основні завдання обліку і аналізу ЗЕД, принципи ЗЕД.
3. Суб'єкти ЗЕД та порядок їх реєстрації.
4. Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного контракту.
5. Особливості укладання та виконання договорів в зовнішньоекономічній діяльності.
6. Відображення в обліку зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами.
7. Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку.
8. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття, відображення операцій в бухгалтерському обліку.
9. Операції з готівковою іноземною валютою та відображення їх в бухгалтерському обліку.
10. Основні види та форми розрахунків по зовнішньоекономічних операціях
11. Кредитні операції: поняття, форми. Відображення в бухгалтерському обліку операцій по кредитах банків.
12. Митні процедури та порядок формування митної вартості.
13. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.
14. Обмеження строків розрахунків за експортно-імпортними операціями.
15. Імпортні операції: поняття, передумови здійснення. Обмеження на здійснення імпорту.
16. Бухгалтерський облік здійснення імпортних операцій за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
17. Особливості обліку імпорту робіт, послуг.
18. Облік авансів, сплачених іноземному постачальнику.
19. Експортні операції: поняття, види, передумови здійснення. Формування вартості експортних товарів.
20. Бухгалтерський облік операцій з експорту товарів (продукції) за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
21. Облік операцій з експорту робіт, послуг.
22. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.
23. Облік лізингових операцій.
24. Облік реекспортних операцій.
25. Облік реімпортних операцій.
26. Консигнаційні операції: поняття, учасники, передумови здійснення, особливості обліку.

27. Комісійні операції: поняття, учасники, передумови здійснення, особливості обліку.

28. Облік комплексного будівництва об'єктів за кордоном, надання та отримання технічної та гуманітарної допомоги.

29. Облік міжнародних автотранспортних перевезень.

30. Облік валютних операцій, пов'язаних з формуванням та рухом статутного капіталу.

31. Облік розрахунків з відрядження за кордон.

32. Зустрічна торгівля та її форми.

33. Облік компенсаційних операцій.

34. Поняття та облік бартерних операцій.

35. Поняття давальницької сировини та сутність операцій з нею.

36. Порядок обліку операцій з давальницькою сировиною.

37. Організація та ведення обліку зовнішньоекономічних операцій з підприємствами, зареєстрованими в офшорних зонах.

38. Бухгалтерська фінансова звітність.

39. Статистична звітність.

40. Декларація про валютні цінності, доходи та майно, що знаходяться за межами України.

41. Зміст, завдання та методи економічного аналізу в сфері зовнішньоекономічних зв'язків.

42. Аналіз експортних операцій.

43. Оцінка ефективності експортних операцій.

44. Аналіз імпорتنих операцій.

45. Оцінка ефективності імпорتنих операцій.

46. Аналіз фінансового стану підприємства-контрагента.

47. Зміст двобічної форми ведення бухгалтерських рахунків.

48. Документи, необхідні для відкриття валютного рахунку та здійснення купівлі-продажу безготівкової іноземної валюти.

49. Організація обліку продажу іноземної валюти.

50. Структура бухгалтерських рахунків у балансовій системі.

51. Структура Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 „Вплив змін валютних курсів”.

52. Бухгалтерські програми щодо ведення бухгалтерського обліку розрахунків.

53. Організація бухгалтерського обліку на валютному рахунку.

54. Регулювання ЗЕД в Україні.

55. Організація аналітичного обліку на валютному рахунку.

56. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку ЗЕД на території України.

57. Особливості організації бухгалтерського обліку відкриття окремих рахунків та субрахунків аналітичного обліку.

58. Паралельне ведення обліку (в іноземній та національній валюті).

59. Поняття валютних цінностей та операцій з ними.

60. Види валютних рахунків.

61. Класифікація мита, митних тарифів, тарифних ставок.

62. Порядок формування цін в ЗЕД.

63. Види знижок у світовій торгівлі.

64. Види цін в ЗЕД.

65. Порядок проведення розрахунків банківським переказом.

66. Які бухгалтерські записи здійснюються при оплаті товару за договором купівлі-продажу і переході його у власність покупця?

67. Зміст та види деривативів.

68. Розкрити зміст принципу реальної оцінки майна та зобов'язань.

69. На яких бухгалтерських рахунках ведеться облік сум в іноземній валюті?

70. На який валютний рахунок зараховується експортна виручка?

71. Основні елементи бухгалтерського рахунку.

72. Розрахунки у формі інкасо.

73. Назвати умовні терміни для позначення характеру операції.

74. Які бухгалтерські записи здійснюються при поверненні товару постачальнику відповідно до умов договору купівлі-продажу?

75. Розкрити зміст понять: основна діяльність, операційна діяльність, інвестиційна діяльність, фінансова діяльність.

76. Принцип роботи СБІФТ.

77. Назвати періоди, за які здійснюється перерахунок заборгованості в іноземній валюті для визначення курсових різниць.

78. Зміст понять: позиковий валютний рахунок, депозитний валютний рахунок,

79. тимчасовий поточний рахунок в іноземній валюті.

80. На якому рахунку ведеться синтетичний облік готівкової іноземної валюти?

81. Назвати кількісні і якісні характеристики рахунку бухгалтерського обліку.

82. Єдиний систематизований перелік синтетичних рахунків – це ...

83. Розкрити двоїстий характер засобів господарювання.

84. Спрощений вигляд бухгалтерського рахунку:

85. На якому позабалансовому рахунку обліковуються договірні зобов'язання? Призначення цього рахунку.

86. Методи котирування валютних курсів.

87. Розкрити зміст понять: монетарні і немонетарні статті.

88. Що таке курсова різниця? Назвати види сумових різниць.

89. Розкрити на прикладі порядок заповнення облікових регістрів по коштах на валютних рахунках.

90. Розкрити сутність „облікові регістри по операціях з готівковою іноземною валютою”.

91. Поняття та види акредитивів.

4.2. Типові задачі

Умови виконання задач:

- скласти журнал реєстрації господарських операцій;
- розрахувати курсові різниці по заборгованостям та залишках валютних коштів на кінець місяця.

Задача 1

ТзОВ «Вега» 15.02 ц.р. відвантажило іноземному покупцю - фірмі «Еккіно» - продукцію на суму 1000 дол. США. Кошти від покупця надійшли на валютний рахунок 28.02 ц.р.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./дол. США
15.02	8,60

Задача 2

ТзОВ «Вега» уклало контракт з іноземним покупцем, в якому було зазначено наступні валютно-цінові застереження: «Сума даного договору становить 1200000 (один мільйон двісті тисяч) російських рублів. Якщо у день, що передує дню платежу, курс російського рубля відносно долара США зміниться порівняно з курсом російського рубля відносно долара США на день, який передує дню підписання договору, що становить 0,033 рос. руб. за один дол. США, зміниться і сума даного договору у відповідній пропорції. Для розрахунку приймаються курси НБУ.» Договір укладено 10.01 ц.р. Поставку проведено 12.01 ц.р. на умовах РСА, а оплата на валютний рахунок надійшла 04.04 ц.р.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./рос. руб.	Курс НБУ, грн./дол. США
09.01	0,17622	8,39
10.01	0,17372	
12.01	0,17448	
31.01.	0,17340	
28.02	0,17206	
31.03	0,17105	
03.04	0,17081	8,32
04.04	0,17079	

Задача 3

ТзОВ «Вега» 20.02 ц.р. подало до АКБ «Аваль» заяву на купівлю 1000 дол.

США за договірним курсом 5,6 грн./дол. США. При цьому комісійна винагорода банку за проведення операції складає 2 %, біржі -1 %. Курс НБУ на дату придбання валюти - 5,4 грн./дол. США. Задача 4 24.02 ц.р. на валютний рахунок ТзОВ «Вега» надійшла передоплата в сумі 1000 дол. США. 25.02 ц.р. Комісійна винагорода в розмірі 1 % від суми договору: а) сплачується банку з поточного рахунку; б) утримується банком з виручки від реалізації валюти.

Курси валюти на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./дол. США	Курс МВБ, грн./дол. США
24.02	8,50	8,60
25.02	8,55	8,60

Задача 5

ТзОВ «Вега» експортує готову продукцію фірмі «REF». Продукцію відвантажено 11.04 ц.р. Вартість поставки - 5000 дол. США. За згодою сторін розрахунки проводяться банківським переказом. Собівартість продукції - 9500 грн., сума сплаченого мита - 850 грн., плата за митне оформлення - 550 грн. Виручку від реалізації отримано 21.04 ц.р. Комісійні банку за проведення розрахунків переказом становлять 200 грн.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс, грн./дол.. США
11.04	8,33
21.04	8,34

Задача 6

ТзОВ «Вега» імпортує товари у фірми «Super». 04.04 ц.р. від обслуговуючого банку надійшло повідомлення про готовність проведення розрахунків з фірмою «Super». За згодою сторін розрахунки проводяться банківським переказом. Товар надійшов 05.04 ц.р. Вартість товарів 5000 дол. США, сума сплаченого мита - 840 грн., плата за митне оформлення -550 грн., ПДВ - 5508 грн. Комісійні банку за проведення розрахунків переказом становлять 133 грн. Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс, грн./дол. США
04.04	8,33
05.04	8,34

Задача 7

04.04 ц.р. ТзОВ «Вега» одержало повідомлення від фірми "Antares" (США) про готовність відвантажити товар. В цей же день до обслуговуючого банку АКБ «Національний кредит» була подана заявка про відкриття на користь фірми «Antares» безвідзивного документарного покритого акредитиву у сумі 5000 дол. США. 15.04 ц.р. АКБ «Національний кредит» передав ТзОВ «Вега» документи на

право власності на товар. Товар одержано 20.04 ц.р. Мито склало 840 грн., плата за митне оформлення - 550 грн., ПДВ - 5488 грн. Комісійні банку за здійснення розрахунків за акредитивом 250 грн.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс, грн./дол. США
04.04	8,33
15.04	8,34
20.04	8,32

Задача 8

04.04 ц.р. ТзОВ «Вега» одержало повідомлення від фірми «Antares» (США) про готовність відвантажити товар. В цей же день до обслуговуючого банку АКБ «Національний кредит» була подана заявка про відкриття на користь фірми «Antares» безвідзивного документарного непокритого акредитиву у сумі 5000 дол. США. 15

15.04 ц.р. АКБ «Національний кредит» передав ТзОВ «Вега» документи на право власності на товар. Товар одержано 20.04 ц.р. Мито склало 840 грн., плата за митне оформлення - 550 грн., ПДВ - 5488 грн. Комісійні банку за здійснення розрахунків за акредитивом 250 грн.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс, грн./дол. США
04.04	8,33
14.04	8,34
20.04	8,32

Задача 9

ТзОВ «Вега» 02.04 ц.р. повідомило фірму «Rose» (США) про готовність відвантажити продукцію. 11.04 ц.р. до ТзОВ «Вега» надійшло повідомлення від обслуговуючого банку про відкриття на його користь акредитиву в сумі 5000 дол. США. Цього ж дня продукція, собівартість якої становила 12000 грн., була відвантажена на експорт. 11.04 ц.р. до обслуговуючого банку були надані відповідні документи: ВМД, транспортна накладна. 21.04 ц.р. на валютний рахунок надійшла виручка. Комісійні банку за виконання умов акредитиву склали 1% від суми виручки.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс, грн./дол. США
11.04	8,33
21.04	8,34

Задача 10

02.01 ц.р. ТзОВ «Вега» закупило у ТзОВ «Світанок» товари, які в подальшому

будуть продані на експорт. Вартість товарів - 1200 грн. в т.ч. ПДВ. ТзОВ «Вега» 03.01 ц.р. повідомило фірму «Козе» (США) про готовність відвантажити товар, облікова вартість якого 1000 грн. 11.01 ц.р. до ТзОВ «Вега» надійшло повідомлення від обслуговуючого банку про відкриття на його користь переказного акредитиву в сумі 500 дол. США. Відповідно до умов зовнішньоекономічного контракту частина коштів за акредитивом буде автоматично спрямована на користь ТзОВ «Світанок». 11.01 ц.р. товари були відвантажені на експорт. 20.01 ц.р. до обслуговуючого банку були надані відповідні документи: ВМД, транспортна накладна. 21.01 ц.р. на валютний рахунок отримано виручку.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс, грн./дол. США
11.04	8,33
21.04	8,34